

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 150g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 72 alineatele (2), (3), (4) din Codul
penal și a punctului 13 din Statutul executării pedepsei de către
condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006

*(categoriile penitenciarelor în care se execută pedeapsa cu
închisoare)*

CHIȘINĂU

22 decembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Eugenia Mîța, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 23 septembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 22 decembrie 2020, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a alineatelor (2), (3), (4) din articolul 72 din Codul penal și a punctului 13 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006, ridicată de dl avocat Ion Proca, în interesele dlui Oleg Caprian, parte în dosarul nr. 1a-2001/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău, format din doamna Oxana Robu și domniile Igor Mînescu și Marcel Juganari, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Printr-o sentință din 27 septembrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, l-a condamnat pe dl Oleg Caprian pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal [*refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical săvârșit de către o persoană care nu deține permis de conducere*]. Cauza a fost examinată conform procedurii prevăzute de articolul 364¹ [*judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală*] din Codul de procedură penală și, respectiv, instanța i-a aplicat dlui Oleg Caprian pedeapsa de 6 luni de închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip deschis.

4. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, procurorul a atacat-o cu apel.

5. Pe 7 septembrie 2020, dl avocat Ion Proca, în interesele dlui Oleg Caprian, a ridicat în fața Curții de Apel Chișinău excepția de neconstituționalitate a alineatelor (2), (3), (4) din articolul 72 din Codul penal și a punctului 13 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006.

6. Printr-o încheiere din 7 septembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 72
Categoriile penitenciarelor în care se execută
pedeapsa cu închisoare

„[...]”

(2) În penitenciare de tip deschis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni săvârșite din imprudență.

(3) În penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție.

(4) În penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave.

[...]”

9. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați sunt următoarele:

„13. Repartiția deținuților se efectuează de către Administrația Națională a Penitenciarelor în raport cu forma detenției aplicată față de ei, precum și în funcție de categoria penitenciarului stabilită prin hotărârea instanței, astfel:

persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni săvârșite din imprudență - în penitenciare de tip deschis la regim inițial de detenție;

persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție - în penitenciare de tip semiînchis la regim inițial de detenție;

persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și persoanele care au săvârșit infracțiuni ce constituie recidivă - în penitenciare de tip închis la regim inițial de detenție;

persoanele condamnate la pedeapsa închisorii, care nu au atins vârsta de 18 ani - în penitenciare pentru minori la regim inițial de detenție;

persoanele de sex feminin condamnate la pedeapsa închisorii - în penitenciare pentru femei la regim inițial de detenție;

persoanele condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață - în penitenciare de tip închis, în sectoare specializate, la regim inițial de detenție;

prevenții - în izolatoare de urmărire penală sau secții cu statut de izolatoare de urmărire penală din cadrul penitenciarelor nespecializate.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate sunt norme absolute, rigide și nu permit instanței de judecată să schimbe tipul de penitenciar, fapt care contravine articolului 20 din Constituție.

11. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate menționează că prevederile criticate sunt neclare, deoarece justițiabilul nu are certitudinea că tipul penitenciarului stabilit în sentința primei instanțe se va menține în sentința instanței de apel.

12. În opinia sa, prevederile contestate încalcă articolul 1 alin. (3), 20, 23 alin. (2) și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal și din Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie alineatele (2), (3), (4) din articolul 72 din Codul penal și punctul 13 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006. Aceste prevederi stabilesc tipul de penitenciar în care se execută pedeapsa cu închisoarea în funcție de categoria infracțiunilor săvârșite.

17. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care prima instanță a aplicat o pedeapsă redusă în condițiile articolului 364¹ din Codul de procedură penală și a stabilit executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis. Prin urmare, Curtea admite că instanța de apel va verifica legalitatea sentinței contestate, inclusiv în partea ce ține de stabilirea categoriei penitenciarului.

19. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate constituie o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 70 din 18 iunie 2020, § 21, și jurisprudența citată acolo).

20. Curtea observă că autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

21. Curtea observă că prin Încheierea din 7 septembrie 2020, instanța de judecată a admis ridicarea excepției pentru verificarea prevederilor contestate raportate la articolele 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

22. Curtea reamintește că în jurisprudența sa a stabilit că judecătorul de drept comun nu se pronunță asupra caracterului fondat al sesizării sau în privința conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, pct. 1 din dispozitiv).

23. Sub acest aspect, Curtea menționează că instanța de judecată nu se pronunță asupra corectitudinii invocării prevederilor constituționale de către autorul excepției de neconstituționalitate care este parte în proces. Verificarea incidenței normelor constituționale invocate de către autorul excepției ține de competența exclusivă a Curții Constituționale.

24. Prin urmare, Curtea va examina prezenta sesizare prin raportare la articolele constituționale invocate de autorul excepției de neconstituționalitate (a se vedea § 20 *supra*).

25. În ceea ce privește invocarea încălcării prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituție, care se referă la principiul preeminenței dreptului, Curtea a notat în jurisprudența sa că acesta are un caracter general și poate fi invocat, în general, dacă se constată aplicabilitatea sa cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25).

26. Curtea nu poate reține criticile referitoare la pretinsa încălcare a articolului 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție, deoarece stabilirea pedepsei cu închisoare în funcție de infracțiunea săvârșită și alegerea tipului penitenciarului unde aceasta va fi executată reprezintă o operațiune concretă ce trebuie realizată doar de către instanța de judecată.

27. De asemenea, Curtea reține că stabilirea categoriilor penitenciarelor și forma detenției pentru persoanele condamnate reprezintă opțiunea legislatorului bazată pe considerente de politică penală în conformitate cu prevederile articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție.

Atât timp cât nu este demonstrată afectarea unui drept fundamental, opțiunea sa nu poate fi supusă controlului Curții.

28. Cu referire la pretinsa neclaritate a normelor legale criticate, Curtea reiterează că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special în materie penală, legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), garantat de articolul 22 combinat cu articolul 23 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea DCC nr. 49 din 31 mai 2018, § 30; DCC nr. 9 din 23 ianuarie 2019, § 15).

29. Legea penală trebuie să prevadă în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile și modul de executare a acestora. Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

30. Raportând cele menționate *supra* la pretinsa problemă de neconstituționalitate cu care a fost sesizată, Curtea reține că, potrivit articolului 72 alin. (1) din Codul penal, pedeapsa cu închisoarea se execută în următoarele penitenciare: a) de tip deschis; b) de tip semiînchis; c) de tip închis. Alin. (2), (3) și (4) al aceluiași articol prevăd repere generale în funcție de care instanța de judecată stabilește penitenciarul în care condamnatul va executa pedeapsa cu închisoare. Acest articol conține norme de organizare generală a executării pedepsei în funcție de categoria de infracțiune (ușoară, mai puțin gravă, gravă, deosebit de gravă și excepțional de gravă) și categoriile penitenciarelor (deschis, semiînchis și închis).

31. Așadar, Curtea constată că există repere normative, care ajută interpretul și destinatarul legii să prevadă semnificația textelor contestate și prin urmare nu este incident articolul 23 din Constituție. Instanțelor de judecată le revine sarcina aprecierii în fiecare caz particular a intenției sau imprudenței infractorului, precum și a categoriei infracțiunii în funcție de care va stabili tipul penitenciarului unde va fi executată pedeapsa cu închisoare.

32. În acest context, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la incertitudinea și la neclaritatea prevederilor contestate, autorul excepției de neconstituționalitate își exprimă incertitudinea față de pedeapsa care ar putea fi aplicată de către instanța de apel.

33. În acest sens, Curtea reține că aspectele invocate de autorul excepției se referă la interpretarea și la aplicarea unor dispoziții legale. Instanța de apel, în speța în cauză, este cea care poate verifica dacă pedeapsa aplicată a fost individualizată în mod corect. Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii.

34. Curtea notează că prevederile constituționale cuprinse la articolul 54 nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental. Așadar, Curtea constată că dispozițiile articolul 54 din Legea fundamentală nu au incidență în cauză, deoarece nu s-a demonstrat restrângerea exercițiului vreunui drept sau libertăți fundamentale (a se vedea *supra* § 26).

35. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolul 72 alineatele (2), (3), (4) din Codul penal și a punctului 13 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006, ridicată de dl avocat Ion Proca, în interesele dlui Oleg Caprian, parte în dosarul nr. 1a-2001/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 22 decembrie 2020

DCC nr. 154

Dosarul nr. 150g/2020